

De Rotterdamse schaal als houvast bij de begroting van de hoogte van de immateriële schadevergoeding in strafzaken

De hoogte van de immateriële schadevergoeding van slachtoffers in strafzaken kan enorm uiteenlopen. Zo kan de ene rechter in een geval veel minder toekennen, terwijl een andere rechter in hetzelfde geval juist meer toekent. Dit komt mede doordat er geen grote houvast is vanwege onduidelijke criteria voor de hoogte van de immateriële schadevergoedingen. De rechter moet volgens artikel 6:106 lid 1 sub b Burgerlijk Wetboek een billijke schadevergoeding toekennen, maar wat die billijke schadevergoeding inhoudt is onduidelijk. De Hoge Raad stelt in het *Overzichtsarrest benadeelde partij* dat er rekening gehouden moet worden met de omstandigheden van het geval, waaronder de aard van de aansprakelijkheid, de ernst van het te maken verwijt, de aard en ernst van het letsel, de verwachting ten aanzien van het herstel en bedragen die door Nederlandse rechters in vergelijkbare gevallen zijn toegekend. Deze criteria bieden nog steeds niet veel houvast waardoor er geen consistentie zit in de hoogte van de immateriële schadevergoeding van slachtoffers.

Aanbevelingen rechtspraak

Vanaf januari 2026 gelden de nieuwe aanbevelingen die de rechtspraak heeft gedaan op 17 december 2025. Eén van die aanbevelingen was om de Rotterdamse schaal meer te gebruiken in strafzaken bij het begroten van de immateriële schadevergoeding. De rechtspraak heeft dit aanbevolen omdat er behoefte was aan een eenduidige benadering van de hoogte van de immateriële schadevergoeding. De rechtspraak licht toe dat een eenduidige benadering door de Rotterdamse schaal behaald kan worden.

Rotterdamse schaal

Maar wat is de Rotterdamse schaal? In september 2025 is de Rotterdamse schaal uitgebracht door de Erasmus School of Law na lang onderzoek. Er is door de oprichters uitgebreid jurisprudentieonderzoek gedaan om een ordening van bedragen van de immateriële schadevergoeding vast te kunnen stellen. De oprichters hebben vergelijkbare gevallen vergeleken en zo een bandbreedte kunnen vaststellen van gegeven schadevergoedingen in bepaalde gevallen. De Rotterdamse schaal bestaat uit een overzicht van verschillende letsels, psychisch en lichamelijk, en de bijpassende immateriële schadevergoedingen. Er zijn per letsel verschillende categorieën met daarbij horende bandbreedtes van bedragen. Daarnaast worden er per letsel verschillende factoren gegeven die bepalen in welke categorie het soort letsel valt.

De Rotterdamse schaal beoogt handvatten te bieden aan de rechtspraak. Er wordt beoogd de rechtspraak te faciliteren door op een duidelijke en toegankelijke manier een overzicht met aanknopingspunten te bieden voor de vaststelling van de hoogte van de immateriële schadevergoedingen. Daarnaast beoogt de Rotterdamse schaal om bij te dragen aan meer consistentie in bedragen, inzichtelijke motiveringen en een efficiëntere vaststelling van de hoogte van de immateriële schadevergoeding.

Onderzoek

In het kader van mijn afstudeerwerk aan de Universiteit Utrecht heb ik uitgezocht of deze doelen daadwerkelijk behaald worden door de Rotterdamse schaal. Hiervoor heb ik een jurisprudentieonderzoek verricht waarbij de toegekende immateriële schadevergoeding vergeleken wordt bij zaken waar wel van de Rotterdamse schaal gebruik wordt gemaakt en

waar de rechter dat niet doet. Ik heb drie verschillende feitencomplexen onderzocht: verkrachting (242 Sr), littekenvorming op het gezicht en diefstal in vereniging met geweld (310 Sr jo 312 lid 1 Sr jo 312 lid 2 onder 2 Sr). Bij ieder feitencomplex zijn 3 à 4 uitspraken met het gebruik van de Rotterdamse schaal vergeleken met 4-6 uitspraken zonder het gebruik van de Rotterdamse schaal.

Naar aanleiding van mijn bevindingen kan ik voorzichtig concluderen dat de beoogde doelen van de Rotterdamse schaal behaald worden. Zo bracht de Rotterdamse schaal inderdaad consistentie in de toegekende bedragen. Bijvoorbeeld in alle drie de zaken waar de rechter gebruik maakt van de Rotterdamse schaal bij het toekennen van een immateriële schadevergoeding bij littekenvorming op het gezicht krijgen alle slachtoffers €6.000. Aan de andere kant zijn er zes uitspraken bekeken waarbij de rechter geen gebruik maakt van de Rotterdamse schaal waar de bedragen uiteenlopen tussen €700 en €10.000 bij een overeenkomend feitenrelaas.

Daarnaast toont het jurisprudentieonderzoek aan dat rechters de Rotterdamse schaal kunnen gebruiken om tot een inzichtelijke motivering te komen. Voorheen werd vaak afgedaan door te stellen dat er in vergelijkbare gevallen een vergelijkbaar bedrag toegekend werd, echter nu forceert de Rotterdamse schaal de rechters tot een motivatie doordat de rechters moeten kiezen tussen de bandbreedtes. Bovendien helpen de gegeven factoren per letsel om de motivering nog meer kracht bij te zetten.

Wat is de verwachting voor de toekomst?

Nu de rechtspraak het gebruik van de Rotterdamse schaal aanbeveelt bij de begroting van immateriële schadevergoeding in strafzaken, ligt een bredere toepassing daarvan in de praktijk voor de hand. Het beperkte jurisprudentieonderzoek wijst erop dat de Rotterdamse schaal kan bijdragen aan meer consistentie en beter gemotiveerde beslissingen. De daadwerkelijke impact zal echter afhangen van de bereidheid van rechters om de schaal te gebruiken bij de begroting van de hoogte van de immateriële schadevergoeding.